

1888

Avskrift av skrivelse till Konungen 11 Okt. 1886

Kontrakt. 18 Dec. 1887 / Gellivara Bolag överlåter mark till järnväg/.

Avskrift av d:o

12/5 1888. Brev från C. O. Bergman till J. A. Bergman

27/4 " " " J. A. Bergman till D. Hummel i avskrift

1/3 mars 1888 Fullmakt av C. O. Bergman för Bergman Hummel & Co att
överlåta brytningsrätten uti 360 inm. i Gellivara malmfält.....

1 mars 1888. Brev från C. O. Bergman Till J. A. Bergman

Nr 29

Diverse. Rensar

ej återst
jernvägsbolaget

1 mars 1888 Gellivara graf

1888

Till Konungen.

Åf sednaste riksdag blef
visserligen fortsättning af norra Stam-
banan så långt som till Wännäs beslu-
stad, men de medel som för ändamålet

anslogos, vara, i förhållande till arbetets om-
fattning, ej af den betydelse att önsknings-
målet för öfre Norrland och särskilt Norr-
botten att få komma i järnvägsförbindelse
med öfriga delarne af fosterlandet, kan
annat än i aflägsen framtid derigenom
uppnås.

Norrbottens Län eger, såsom bekant,
inom en ytvidd, större än något annat
af rikets län, rikedom på skogbärande
marker, på malmrika berg, på stora fisk-
rika floder, på betydande vattenfall till
industriens tjänst, vidsträckt sjöbottenar att
göra gräs- och myror att odla och
eger dertill en icke oansenlig redan odlad
bygd med en jordman, som ingalunda
står tillbaka för sydligare län samt stä-
der med redan liflig affärsverksamhet.

Dessa förhållanden hafva också uppmärk-
samhets af den utländska företagsamhe-
ten och järnbanan Lule - Ofoten, har
redan från Lule hamn trängt i det när-
maste sex mil in i landet mot Gällivara
till.

Och, med våra liknande, förhållanden
hafva på östra sidan af Bottenviken redan
fått sin rätt genom den finska Stambanan,
som ställt Ålborg i förbindelse med
Helsingfors och Petersburg.

Da det vid sådant sakernas läge

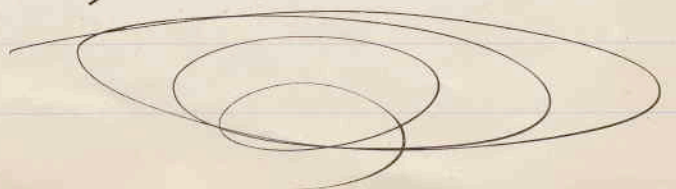
annat Län i aflägsen framtid derigenom uppnås.

Norrbottens Län eger, såsom bekant, inom en ytvidd, större än något annat af rikets län, rikedom på skogbärande marker, på malmrika berg, på stora fiskrika floder, på betydande vattenfall till industriens tjenst, vidsträckt sjöbottnar att göra gräs- och myror att odla och eger dertill en icke oansentlig redan odlad bygd med en jordman, som ingalunda står tillbaka för sydligare län samt städer med redan liflig affärsverksamhet.

Dessa förhållanden hafva också uppmärksamhetsammats af den utländska företagsamheten och järnbanan Lule - Ofoten, har redan från Lule hamn trängt i det närmaste sex mil in i landet mot Gällivara till.

Och, med våra liknande, förhållanden hafva på östra sidan af Bottnviken redan fått sin rätt genom den finska Stambanan, som stätt Uleåborg i förbindelse med Helsingfors och Petersburg.

Da det vid sådant sakernes läge icke kan vara, hvarken från ekonomisk eller politisk synpunkt sedt försvarligt att de nordliga länen längre hållas utanför de, för deras framtida utveck-

ling oundgängliga förmånerne, att genom
járnvägskommunikation komma i närma-
ste förbindelse med de öfriga delarne af
det land, hvartill de höra. Förmåner
som fosterlandet icke utan till egen
skada kan längre förvägra dem samt
då Eders Kongl. Majt., genom föregående
de åtgärder i näder gifvet rikliga
proof på att Eders Kongl. Majts bekjerta
förhållandena i vår nord och att Eders
Kongl. Majts nådiga vilja går i samma
riktning som våra här framställda önsk-
ningar, så dristar undertecknade Kom-
mun, med anslutning till de framställ-
ningar, som från skilda håll inom de
norra länerna nu göras, i underdänighet
anhålla, att Kongl. Majt. täcktes, till
instundande riksdag göra proposition
om höjande af älsänslaget för norra
stambanans fortsättning från respek-
tive en och två miljoner till fyra
miljoner kronor för ett kvart af de
följande åren.

skada kan längre förvagra dem samt
då Eders Kongl. Majt., genom föregående
de åtgärder & nåder gifvet rikliga
proof på att Eders Kongl. Majts bekiertar
förhållandena i vår nord och att Eders
Kongl. Majts nådiga vilja går i samma
riktning som våra här framställda önsk-
ningar, så dristar undertecknade Kom-
mun, med anslutning till de framställ-
ningar, som från skilda håll inom de
norra länen nu göras, i underdänighet
anhålla, att Kongl. Majt. tücktes, till
instundande riksdag göra proposition
om höjande af årsanslaget för norra
stambanans fortsättning från respek-
tive en och två miljoner till fyra
miljoner kronor för ett kvart af de
följande åren.

Underdänigst
A. Nederkalie Kommuns vägnar.
J. Aug. Bergman
enligt fullmägt
Nederkalie den 11. Oktober 1886.

Kontrakt

Under förbehåll af the Northern of Europe Railway Company limited förordas järnvägen från Luleå till Gällivara vara förbunden med Gällivara Aktiebolag:

1° att Kostnadsfritt på järnvägsbolaget afveclåta en jordremsa, ej öfverstigande 100 engelska fot i bredd, längs järnvägslinien, såsom den af svenska regeringen fast ståtts och på vilket den går genom Gällivara Aktiebolags egor, med deri befintlig skog och mineralier.

2° att förutom afvannämnda jordremsa Kostnadsfritt på järnvägsbolaget afveclåta ett stycke jord ej öfverstigande femtio $\frac{1}{50}$ of acres, vid hvarje station, ej flere än 10 till antalet, på Gällivara Aktiebolags egor. Å denna jord befintlig skog och mineralier förblifva Gällivara Aktiebolags egendom, skolande den förre af dessa afverkas och de sednare så bytas ut järnvägen ej skadas.

3° att tillåta järnvägsbolaget att förutom de i 1° annämnda 100 fot på Gällivara Aktiebolags egor såsom det timmer järnvägsbolaget må behöfva för järnvägens byggande, rustande material och bottäder, förande sådant timmer först utstämplas af Gällivara Aktiebolags Inspektör, och ej hållas under $8\frac{1}{2}$ tum i diameter vid 16 fot höjd från marken och betalas Kantant efter ett pris af 20 öre per träd, men ej öfverstigande ett antal af 100000 träd.

4° att tillåta järnvägsbolaget att byta ut Gällivara Aktiebolags tillhörig jernmaln, under en tid af ej mindre än 50 år, från den dag järnvägen öppnas för trafik mellan Gällivara och Luleå och att göra med denna maln hvad järnvägsbolaget för godt finner mot en läggande till Gällivara Aktiebolag af en "Royalty"

1° att Kostnadsfritt på jernvägsbolaget afveklåta en jordremsa, ej afvektigande 100 engelska fot i bredd, längs jernvägslinjen, såsom den af svenska regernigen fast stälts och så vidt som den går genom Gellivara Aktiebolags egor, med deri befintlig skog och mineralier.

2° att förtom afvannämnda jordremsa Kostnadsfritt på jernvägsbolaget afveklåta ett stycke jord ej afvektigande femtio / 50 / acres, vid hvarest Station, ej flere än 10 till antalet, på Gellivara Aktiebolags egor. Å denna jord befintlig skog och mineralier förblifva Gellivara Aktiebolags egendom, skolandes den förre af desse afverkas och de vedarne så brytas att jernvägen ej skadas.

3° att tillåta jernvägsbolaget att förtom de i § 1. annämnda 100 fot på Gellivara Aktiebolags egor såsom det timmer jernvägsbolaget må behöfva för jernvägens byggande, rustande materiel eller bostäder, vorande sådant timmer fört utstämplat af Gellivara Aktiebolags Inspektör och ej hållas under 8 1/2 tum i diameter vid 16 fot höjd från marken och betalas Kontant efter ett pris af 20 öre per träd, men ej afvektiga ett antal af 100000 träd.

4° att tillåta jernvägsbolaget att bryta ut Gellivara Aktiebolag tillhörig jernmaln, under en tid af ej mindre än 50 år, från den dag jernvägen öppnas för trafik mellan Gellivara och Luleå och att göra med denna maln hvad jernvägsbolaget för godt finner mot en läggande till Gellivara Aktiebolag af en "Royalty" af 8 pence per Ton om 21 engelska Cwts. för hvarest brutna quantitet intill 200000 Ton per annum och 6 pence per Ton för hvarest quantitet per annum utafver sagde belopp.

Q

Skolande sagde "Royalty" betalas Kontant kvartalsvis
den 31 Mars, den 30 juni, den 30 September och den
31 December. Skulle järnvägsbolaget under 3 på hvar,
andra följande år saknadt från dagen för järnvägens
öppnande, ej byta minst 100,000 Tons per annum,
skola dessa rättigheter beträffande Gellivara Aktie-
bolags järnmalmfält enligt denna öfverenskomme-
lse återgå till utnämnde bolag, och detta kontrakt annulleras
i hvad det rör järnmalmfälten; Hvarjemi under alla
förhållandena rättlages att Gellivara Aktiebolag eger, utan
något som helst hinder från järnvägsbolagets sida, å
samtliga niumningarne verkställa det förvarsskicket, som
enligt lag erfordras, för att eganderätten till niumningarne
icke må gå förlorad för Gellivara Aktiebolag, och efter
godt frimande tillgodogöra sig den vid förvarsskicket
bekomna malmen.

5° Järnvägsbolaget förbinder sig att på anfordran
leverera till Gellivara Aktiebolag en årlig kvantitet
järnmalm af sådan beskaffenhet som den i allmänhet
förekommer, ej öfverstigande 20000 engelska Tons,
till ett pris af 12 shillingar per engelska ton frakt an-
börd i Luleå.

6° I betraktande af ofrantaende förmåner förbinder
sig järnvägsbolaget att till Gellivara Aktiebolag öfver-
komma £ 5000 i till fullt inbetalda aktier förut-
betald i §§ 3 och 4 stipulerade Kontanta likvider för
timmer och malm, och att debitera Gellivara Aktie-
bolag för dess transport den lägsta afgift som der-
biteras andra för dylika transport, och ej i något
fall öfverstigande 1 penny per Ton per engelsk mil.

7° Under det att järnvägslinien från Gellivara
till Luleå fullbordas och till dess jorden derför lages

opprunde, ej byta minst 100.000 Tons per annum,
skola dessa rättigheter beträffande Gellivara Aktie-
bolags jernmalmsfält enligt denna afrensborumelse
återgå till sitt ännu bolag, och detta kontrakt annulleras
i hvad det rör jernmalmsfälten; hvaremlunda under alla
förhållanden iakttages att Gellivara Aktiebolag eger, utan
något som helst hinder från jernvägsbolagets sida, å
samtliga minningarnes verkställa det förvarsskicket, sam-
enligt lag erfordras, för att eganderätten till minningarna
icke må gå förlustig för Gellivara Aktiebolag, och efter
godt finande tillgodogöra sig den vid förvarsskicket
bekomma malmen.

5°. Jernvägsbolaget förbinder sig att på anfordran
leverera till Gellivara Aktiebolag en årlig quantitet
jernmalms af sådan beskaffenhet som den i allmänhet
förekommer, ej öfrerstigande 20000 engelska Tons,
till ett pris af 12 shillingar per engelska ton fritt an-
bord i Luleå.

6°. I betraktande af ofrantaende förmaner förbinder
sig jernvägsbolaget att till Gellivara Aktiebolag öfrens-
derum £ 5000 i till fullt inbetalda aktier förutan
de i §§ 3 och 4 stipulerade kontanta likvider för
timmer och malms, och att debitera Gellivara Aktie-
bolag för dess transport den lägsta afgift som de
biteras annars för dylika transport, och ej i något
fall öfrerstigande 1 penny per Ton per engelsk mil.

7°. Medtill det att jernvägsbolaget från Gellivara
till Luleå förbindas och till dess jorden derför lag-
ligen afvettlätet förbinder sig Gellivara Aktiebolag
att göra hvad i dess förmåga står för att underlätta
jernvägsbolagets arbete på Gellivara Aktiebolags
egor.

Q

8. Skulle någon quantitet jord eller trämmar föntas
hvad som i opräntäende paragrafer är omnämmt, af
jernvägsbolaget behöfvas, skall Gellivara Aktiebolag
vara beredningt lemnat jernvägsbolaget samma till
priser, som skola bestämmas framdeles, om något af
oportike värdemått.

9. Tvit som uppstår angående detta Kontrakts
tolkning eller tillämpning får icke afgöras af domstol
utan skall hänskjutas till afgörande af kompromiss,
dettu två personer utses å hvarandra sidan, och de
fyra sålunda utsedda tillkalla den femte. Kompro.
missen sammanträder i Stockholm. I händelse någon
af Kontrahenterna undandraget sig att, via två månader
efter tillägget af den andra Kontrahenten, vänta kom.
promissarier, eller kunna de fyra frist utsedde kom.
promissarier ej blifva ena an valet af den femte,
utöfvas valrätten af Öfverståthållare embetet i Stock.
holm. Hvad kompromisssen beslutar går i verkställig.
het på såa som angående laga kraft egande som
af stadgaot.

10. De lagliga Kortuaderna för jordens öfverlåtelse
beträffas af jernvägsbolaget.

Stockholm den 15 December 1885

för Gellivara Aktiebolag
A. G. Bennich

J. Bräkenhielm J. Michaeli C. H. Mattson

På en gång närvaranden nämnen

J. O. Nordström Peter Stenberg

London the 18th December 1885

The seal of the Company was affixed this day
in the presence of

(Company
Seal)

Approval libit

} Direktas

priser, som skola bestämmas framdeles, om nödigt af
oportune vårdningsmän.

9. Tvist som uppstår angående detta Kontrakts
tolkning eller tillämpning får icke afgöras af domstol
utan skall hänskjutas till afgörande af Kompromiss,
dettui två personer utses å hvardera sidan, och de
fyra sålunda utsedda tillkalla den femte. Kompro.
missen sammanträder i Stockholm. I händelse någon
af Kontrahenterna undandraget sig att, via två månader
efter tillsägelse af den andra Kontrahenten, välja Kom.
promissarier, eller kunna de fyra fört utsedde Kom.
promissarierna ej blifva ena an valet af den femte,
utåfrån valvännen af Öfverståthållare embetet i Stock.
holm. Hvad Kompromissren beslutar går i verkställig.
het på såa som angående laga kraft egande som
af Stadgast.

10. De lagliga Kortvaderna för jordens afserlätelse
betridas af jernvägsbolaget.

Stockholm den 13 December 1883

för Gellivara Aktiebolag
A. G. Bennich

J. Bräkenhielm J. Michaeli C. H. Mattson

På en gång närvarande närvarande

J. O. Nordström Pehr Stenberg

London the 18th December 1883

The seal of the Company was affixed this day
in the presence of

Provalen libil } Direktas
W. M. Wilkinson }

På en gång närvarande närvarande

Edgar John Ford P. Williams C. H. Hawley
Secretary

Likheten med originalet vis

Q

tyga.

J. O. Norström Peter Stenberg
Vickmieras
Abr. Frysen

Botharfor 12 Maj 1888.

Min heders Moder!

Jeg fik dit brev, som jeg læste
følge af ved et eller to søndage
och anordninger med de mange
glættende beskikkelige forstuen er
tilføje besvare.

Min P.M. til Minnet vorande
vare funderinger i afføende på gulf
vor der malmtransport er et hell
Mouligst noget at afgive af vort
samtal i de to den 21de i heden
April. Du det tillædes mig be
kalle P.M. besvare, jeg derfor forhuden
afsom for hvad som funderes kan
komme mig til del af dine gode

och väl genomtänkt förslag.

Emelljertid kan den saken lida på min
utbaltade lustiga och innerliga afsigt
och kanske att bevara denna minnelse
sakerdom åt främlingslandet, i händelse
att jag skulle blifva egare af den -
samma. Mitt besked att minnata
perfumerna från G. Bolag och med öppet
viser och förhållande till min sak öppna
saken med det mågliga Bolaget, kan
en vida öfver och värdigare anledning
än ett lättsinnigt infall eller den
massa egenmyktan. Önska att före-
skaffa för den saken då vi först
frågades och denna vackra tanke
var äfven jag besjälad då jag efter
naggrannlig rekognoscering i skattek-
ternas ^{dessa} beslut mig för att "ha till"
och med det samma falla gläfsken
äfven G. B. "vara eller inte vara".

Och det må gärna falla - hela affären,
gellivarens öfverkan, kan i alla tider en-
last varit en bösvara, som gått från
hand till hand, och systemet har
också visat sina ofröjliga följder
ett i grunden försummat jordbruk, en
ofruktbar och förläslig befolkning.

Med söndagsposten ämnar jag till-
skrifva H^ö om försäljning af
aktierna, hvilka jag påstund i dessa
dagar hafva försatt att låg sedan
jag föregåes utbjudet dem att
både hemmel lig förbehåll i, såll^{ig},
såsom du trode emna dig afböjle
ditt förslag att lämna dem till
den Riksbank C^o

Den Telegraf van

C. O. W. M. a. l. l.

P. S. Alla utdrifningar till försäkra och
glänsningar, såsom böjigt under
gynnsamma förhållanden.

Nederkalix den 27 April 1888

Hen D. Hummel
Stockholm

Jag förtäring af tidigare aftal om gemensamt uppträdande i ärendet rörande tillgångsörsäkringen af Wärner C.O. Berrmans och equa inrättningar å Gellivare Malnberg, öfverenskommit vid sednare i Suleå den 21de skett möte med hänsyn till förarbeten för bildande af ett svenskt bolag för exploatering af järnmalmen från Gellivare, vare sig det maltransporten skulle gå till på Sule-afstern järnvägen eller på af svenskt bolag anläggande bana till hamn vid Kalix, hvad följer:

En annan annan åtgärd utöfades, under frist försök göras att med järnvägsbolaget åstadkomma en öfverenskommitelse, hvarest genom sagde bolag förband sig att mot billig frakt, ärligen, under ett visst antal år, utföra för det nybildade svenska bolaget en viss quantitet, högst 300000 tons malen och framkörtades förslagnis en taxa taxa af 2 skilling & ton, (utgående 50 skilling & järnvägsvagn om 25 tons) alternativt med 1/2 ton, då svenska bolaget begagnade equa vagnar och genom sidospår anknöpte väg till equa kajer.

C.O. B. förklarade i öfrigt, att han icke, vis-à-vis järnvägsbolaget, träffat något aftal eller undgifvit någon brytningsskatt i de Gellivare bolag fört tillhöriga grufvor, hvarest process förestår samt

att underhandling med järnvägsbolaget i sådant syfte viseligen.

(1)

förvänt, men att underhandlingen blef afbruten och afbrutet,
enär den af honom / C.O.B. / såsom oftergjifvet i riksdagen framträdde
föddan att för egen del på användas att apotit af järn-
ruggbolagets chef Hen Wükinsen betänkt afslaget.

Att vidare förklarade C.O.B. att, sedan underhandlingen
af järnruggbolaget skulle återupptagas, han under alla förhållan-
den icke skulle komma att — och det först efter det Kongl. Maj:ts
dän fattat i processen med Tellivaraa bolag, — undgiffra
det svenska bolaget annat än i iuskränkt skala, byttningsrätt
i hans af Tellivaraa bolag förvärfvade grufvor, samt att han,
på samma gång som han sålunda ville såka undvika att det
samt honom tillmötesgående utländska bolaget skulle blifva
upptärdt, samt anfattade idén att bilda ett svenskt bolag,
som frige gäst af de Lappländska skatterna och derför icke
med såväl med sina tidigare inrättningar som med de
nya Tellivaraa-grufvorna med antydda iuskränkning under-
stått biddande af detta svenska bolag.

Plutligen öfverenskomms, att med anledning häraf,
inga åtgärder borde vidtagas förrän fram på sommaren i
Augusti månad, då utvållläggningen föriggår, att man där-
handa blifvit bättre satt i tillfälle att bedöma ställningen i
dessa händelse, jag menar med hänseende till biddande af det
svenska bolaget — utan att det skedd afslaget borde förblifva
emellan de resp. parter det gäldes till långt fram
Vänner

Räddigen afskrifvet uttygssom:

Ch. Bergman

J. Bergman

Aktiebolaget Bergman Hummel & Co
befullmäktigas härmed öfverlåta brytningsrätten
till trehundra sextio minuter uti Gellivara
malmlätt under följande vilkor och bestämmelser:

1° Vid kontraktets undertecknande erläggas
i handpenningar ett belopp motsvarande £
8000 Sterling hvarförutom årligen till mig betalas
såsom "royalty" en afgäld af en skilling Sterling
pr. brytande ton maln att vid hvarje års slut
betalas, dock så att halfta beloppet af afgäl-
den för året går i afdräkning af den skälda
handpenningen och således endast hälften utgår
kontant till grufvegaren.

2° Sedan den i handpenning vid köpets in-
gående skälda summan sålunda blifvit till halfta
beloppet amorterad lemnas resten inbetalad
hos grufvegaren till dess intygt föregående års
medelbrytning beloppet kan hinna på återstående
arrendetiden slutligen fullständigt amorteras.

3° Den årliga brytningen bör utgöra, sedan
malmbrytningen med år 1889 börjat, en quantitet
af minst 25000 tons och derest under tre års
lopp den sammanlagda brytne malmen ej
motsvarar tre gånger den till årlig brytning
bestämda summan, anses arrendator af brytning

melser:

1° Vid kontraktets underskrifvande erlägges i handpenningar ett belopp motsvarande £ 8000 Sterling hvar förutom årligen till mig betalas såsom "royalty" en afgäld af en shilling Sterling pr brytande ton malen att vid hvarje års slut betalas dock så att halva beloppet af afgälden för året går i afräkning å den erhållna handpenningen och således endast hälften utgår kontant till grufvegaren.

2° Sedan den i handpenning vid köpets ingående erhållna Summan sålunda blifvit till halft beloppet amorterad lemnas resten inestående hos grufvegaren till dess intygi föregående års medelbrytning beloppet kan hinna på återstående arrendetiden slutligen fullständigt amorteras.

3° Den årliga brytningen bör utgöra, sedan malmbrytningen med år 1889 börjat, en quantitet af minst 25000 tons och derest under tre års lopp den sammanlagda brytne malmen ej motsvarar tre gånger den till årlig brytning bestämda Summan, arrens arrendator af brytning rätten hafva sitt kontrakt förverkat och tillfaller det å inbetalt handpenningen återstående beloppet grufvegaren såsom hans skadestånd.

4° Detta arrendekontrakt gäller för en tid af efter hvar taumet följande år räknadt från den 1 Januari 1889.

5° Här förut som stipuleras, att arrendator ^ä ligger
verkställa de försvarsarbeten, som enligt lag
erfordras för att egendervälden till grufvorna ike
måga för mig förlustig. Vardar något i detta
hänseende af arrendator försummat eller efter-
satt, är jag Bergman berättigad, att på arren-
dators bekostnad, och utan allt hinder från
hans sida fullgöra nämnda arbeten samt der-
vid efter godtyckande tillgodogöra mig den
i och för försvarsarbetena lösgjorda malmen.

6° Den Spatit jämte andra mineralier
som under malmbrytningen kunna förekomma,
såväl uti fristående lager, som insprängda
i jernmalmen, skall jag Bergman eja tillgodö-
göra mig, dock med skyldighet att bekosta
de arbeten som med mineraliernas afskiljande
från malmen äro förbundne.

7° De 360 inmatningar som Aktiebolaget
Bergman Hummel & Co genom denna fallning
berättigats under vissa bestämmelser för
min räkning på annan person öfverlåta de
uti vidfogade förteckning till namn och num-
mer uppgifna.

Luleå den 1 Mars 1888

C. O. W. Mace

Luleå Mars 1888

Roder Bergman

Harhos öfverändes fullmakten
med de bestämnelser och vil-
kor, som jag förenit åmpliga
angifvadt till ledning för den
som skall söka bringa affären
till stånd. Öfverförens afven
dessa omständigheter hafva
mina agenter erhållit tillrä-
ckligt öfverlämna till daniel
hemmet jemte, samt charter
och öfriga handlingar.

Vänner

Roder Bergman